

تقدس آب در فرهنگ ایران باستان

فاطمه سبحانی حسینی* ، بهنام رجیبی فر^۲

۱- دانشجوی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد قایمشهر، fsobhani56@yahoo.com

۲- استادیار گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائمشهر، ایران

چکیده

از آب و همسان های آن در قرآن کریم با تعبیر و صفات مختلفی یاد شده که نشانگر اهمیت و قداست این عنصر حیات بخش است. نگرش خردمحورانه به آفرینش آب در قرآن و جهان آفرینش، و عنایت به جنبه ی تقدس آن موجب می شود تا شوکت و عظمت حضرت حق بیشتر و بهتر پدیدار شود. آب در قرآن، عامل حیات، روزی، آرامش، مقام استوای عرش الهی و نظایر آن بوده و همه چیز از آب پدید آمده است. از نظر دین اسلام، آب عنصری مقدس و قابل احترام به شمار رفته و به خلقت آن در کنار آفرینش عرش الهی اشاره شده است. هم چنین، از نظر فرهنگ ملی ایران باستان، جنبه ی تقدس آب بسیار بالا بوده و به آفرینش آن به شکل های مختلفی اشاره شده است؛ طوری که در گذشته برخی از دریاها را دربردارنده ی فره و مهد پرورش انسان های پاک قلمداد کرده اند. نیایش، طهارت روح و روان، پاک کردن آب از آلودگی و امثال آن در ایران باستان، در کنار آب یا با یاری آب انجام می شده که جایگاه معنوی آب را در فرهنگ ملی ایران به زیباترین شکل ممکن به تصویر می کشاند. ضرورت این جستار در نشان دادن جنبه های قداست و معنویت آب و آفرینش آن در قرآن کریم و فرهنگ ملی ایران می باشد.

واژه های کلیدی: قرآن، آب، فرهنگ ملی ایران باستان، آفرینش، تقدس و قداست

۱- مقدمه

نگرش عقل محورانه به آفرینش آب در قرآن و جهان آفرینش، و عنایت به جنبه ی تقدس آن موجب می شود تا شوکت و عظمت حضرت حق بیشتر و بهتر پدیدار شود. از آب و همسان های آن در قرآن کریم با تعبیر و صفات مختلفی یاد شده است. این امر، عنایت ویژه ی خداوند را به این عنصر حیاتی به اشکال مختلف به خوبی نشان می دهد. با بررسی قرآن، احادیث و روایات دینی متوجه می شویم که آب عامل حیات بخشی، روزی رسانی، ایجاد آرامش، مقام استوای عرش الهی و مواردی از این دست است. به علاوه، صورت گری انسان از آب، بر قدرت الهی و اهمیت والای آب در حیات بشر دلالت دارد: "دهد